

Den ljusnande framtid är vår...

Frihet, ansvar, kreativitet och jobb

Foto: www.snickarlaget.se

Trä – en framtid för dig?

En bra början på en karriär med trä är en gymnasieutbildning med inriktning mot trä, inom hantverks-, design- eller industriprogrammet. Efter det kan du välja att börja jobba direkt eller att vidareutbilda dig inom en speciell inriktning.

Träindustrin ger dig frihet, ansvar, kreativitet och jobb

Inom träindustrin finns det många med olika inriktningar, från designmöbelföretag till husfabriker. Här finns många yrken: möbelsnickare, verkstadssnickare, CNC-operatör, marknadsförare, möbeldesigner, och mycket mer.

Henrik Smedmark

Utbildningsansvarig

TMF, Trä- och Möbelindustriförbundet

Henrik Andersson: Fritt och varierande att vara möbel- snickare

Henrik Andersson gjorde sitt yrkesval mycket tidigt. Hans morfar var möbelsnickare med egen verkstad och där tillbringade Henrik många timmar i mycket unga år.

– Morfar dog tyvärr när jag bara var nio år gammal, men det är fullt klart att jag inspirerades väldigt mycket av honom. Det är ett fritt och varierande arbete med ständiga problemlösningar, där du måste vara kreativ hela tiden, säger han.

Henrik låter nästan lyrisk när han pratar om sitt yrke.

– För den som är händig och gillar att skapa något med sina händer och som samtidigt vill använda sitt huvud kan jag inte tänka mig något bättre än att vara möbelsnickare. Trä är ett härligt material att arbeta med. Det finns knappast några gränser för vad man kan tillverka.

Henrik gick den trä- och möbeltekniska utbildningen på Viskastrandsgymnasiet i Borås. Sedan 1999 är han anställd på AK:s Snickeri AB i Öxabäck i närheten av Kinna i sydligaste delen av Västra Götaland. Det är ett gammalt familjeföretag, som bröderna Thomas och Per-Olof Kristiansson nu äger

och driver. De representerar den femte generationen!

– Utöver Thomas och Per-Olof har företaget bara fyra anställda. Det är en fördel att jobba i ett litet företag. Jag har alltid full insyn i det som är på gång, betonar Henrik.

Maskinparken är förnämlig, men det är gediget hantverkskunnande som är företagets främsta konkurrensmedel. Många förknippar nog AK:s Snickeri med vävstolar, och mycket riktigt är det här den ena av Sveriges två tillverkare av vävstolar.

– Vi tillverkar ungefär 100 stycken, stora och små, varje år. Många säljs på export till alla möjliga delar av världen, berättar Henrik.

Men numera är specialsnickerierna och legojobben ekonomiskt viktigare för AK:s än vävstolarna.

– Mitt jobb är mycket omväxlande. Jag får hålla på med det mesta från smörknivar till tornluckor i kyrkor. Just nu arbetar jag med ett komplett kök i gammaldags stil men med moderna funktioner. Det är jätteroligt. Ingen dag är den andra lik.

I augusti 2002 deltog Henrik i yrkes-SM för möbelsnickare – och vann! Den segern gjorde att han kvalificerade sig till yrkes-VM i S:t Gallen i Schweiz sommaren 2003. Där tog han åttondeplatsen i ett startfält med 21 mycket skickliga deltagare och blev allra bäst av de nordiska möbelsnickarna. VM-uppgiften var – för att använda Henriks egna ord – att bygga "ett stort och klumpigt skåp".

– Tävlingen pågick under 22 timmar fördelade på fyra dagar. Det var ett fruktansvärt tempo hela tiden utan möjlighet att ta någon rast. Då gällde det att i huvudet ligga steget före från början till slut, konstaterar Henrik. ■

Nina Dahlgren:

Fantastiskt att få arbeta med trä

Foto: Johan Främst

– Jag vill ha en skapande framtid med ett skapande yrke. Att få arbeta med ett levande material som trä är fantastiskt. Det ger mig inspiration, säger Nina Dahlgren.

Så är hon också mer eller mindre uppvuxen på Sixten Dahlgrens Möbelfabrik i Tibro, alltså i den bygd där den svenska möbelindustrin är som starkast. Sixten är Ninas farfar. Han startade företaget i början av 1940-talet och är idag 91 år, men det hindrar honom inte från att så gott som dagligen komma till firman och jobba några timmar. I detta genuina familjeföretag sköts annars den dagliga driften av Ove Dahlgren, Ninas pappa, tillsammans med Roger och Caroline, Ninas farbror och faster.

Just nu praktiserar Nina på halvtid i företaget.

– Jag har hunnit med att testa det mesta. Det är bara värstingmaskinerna som jag har avstått från, säger hon.

Om hennes framtid kommer att finnas här på Sixten Dahlgrens Möbelfabrik eller någon annanstans vågar Nina inte ha någon tvärsäker uppfattning om. Efter det naturvetenskapliga programmet på gymnasiet i Tibro jobbade hon i restaurangbranschen ett tag och läste sedan vidare på Skövde Högskola.

– Där pluggade jag företagsekonomi och marknadsföring. Det är alltid nyttiga ämnen i en utbildning, framhåller Nina.

Sedan blev det ett år med teckning och måleri på Studieförbundet i Stockholm och två år på Hjo Konstskola. Nu är det aktuellt med en mer utpräglad möbeldesignutbildning.

– Vi får se var jag kommer in. Inget är klart än. Det som bland annat lockar henne i möbelbranschen är möjligheten att följa alla led i processen.

– Jag vill vara med hela vägen från den första idén fram till det tillfälle när den färdiga produkten levereras till kunden. Det handlar om att få vara delaktig i alla moment, inte bara ta ansvar för en liten detalj. Jag är övertygad om att hantverket är på väg tillbaka på bred front. Medelåldern är hög ute på många företag, och det ger intresserade ungdomar bra chanser, menar Nina.

Under ganska många år hade Sixten Dahlgrens Möbelfabrik ett antal egna produkter. Man tillverkade exempelvis skåp och bokhyllsystem. Numera är företaget inriktat på legoarbeten, men gör också specialinredningar i trä.

– Ett återkommande uppdrag är inredningar till Scania's lastbilshytter. Det är uppgifter som ställer speciella krav på oss. Här är det en säng, en soffa och ett bord som måste in på ett litet utrymme, där det nästan inte finns några raka linjer. Det ställer vårt yrkeskunnande på prov och blir en spännande utmaning, konstaterar Nina. ■

– Som snickare har du aldrig långtråkigt. Omväxlingen är stor. Visst är det stressigt ibland och en del sena kvällar, men det finns också en frihet i jobbet, tycker Mikael Björkman, som sedan 2001 driver ett eget företag – Mikael Björkman Specialsnickerier.

Han hyr in sig i en verkstad i Vällingby i västra Stockholm. För det mesta jobbar Mikael ute hos någon kund, kanske med en köksinredning eller med renovering av en hel lägenhet.

– Som så många andra arbetar jag i nätverk och tar in folk när det behövs. Det blir både snickare och andra hantverkare, exempelvis målare och elektriker. Då och då får jag beställningar på garderober, specialsängar, bord och hallmöbler. Trappor jobbar jag också ganska mycket med. På det sättet blir det aldrig enformigt, säger Mikael.

En del av oss känner säkert igen Mikael från Äntligen Hemma i TV 4.

– Jag medverkade där under tre säsonger fram till och med hösten 2003. Det var en intressant erfarenhet, men ingenting som gav mig några nya kunder, sammanfattar Mikael.

Den grundläggande trätekniska utbildningen fick han vid Haraldsbogymnasiet i Falun mellan 1991 och 1993. Därefter blev det en ettårig påbyggnadsutbildning i Hedemora för möbelfin-snickare. Men det skulle inte räcka med det.

– Jag gick två år på gitarrbyggerlinjen på Carl Malmstens skola i Stockholm och försökte sedan bygga och sälja musikinstrument. Det var tufft! Efter ett och ett halvt år gav jag upp och förstod att kundkretsen var alldeles för liten. Ingen vettig människa köper väl en handbyggd gitarr av en okänd

Mikael Björkman

TU-snickaren har aldrig långtråkigt

Foto: Mikael Engström

för 30 000 kronor, menar Mikael, som personligen har ett gediget musikintresse och bland annat spelar i rockbandet Jug McKenzie.

Men andra och mer lönsamma jobb än det som gitarrbyggare väntade på honom. Han byggde utställningar åt Tekniska Museet i Stockholm och tillverkade med sticksåg och elhyvel inredningen till M/S Stjernorp, som ligger vid Skeppsholmen i Stockholm.

– Det var riktigt roliga uppdrag, säger han.

Friheten, den ständiga omväxlingen och ett yrke där man dagligen träffar nya människor är enligt Mikael tunga argument för att utbilda sig till snickare.

– Det finns en bredd i yrket. I själva verket är det inte ett yrke, utan en lång rad olika med skilda inriktningar och specialiseringar. Möjligheterna blir därför många. Och för den som är duktig finns det bra med pengar att tjäna.

Mikaels intresse för snickaryrket går långt tillbaka.

– Farsan är byggnads-snickare. Så länge jag minns har jag snickrat i hans garage, säger Mikael. ■

Jane Törnqvist

OS-stjärnan får energi i verkstaden

Jane bestämde sig på en utbildningsmessa.

– Jag såg möbeltillverkningen, snickeriet, och visste direkt att jag längtade dit.

En fantastisk fotbollssäsong väntar på Jane Törnqvist med OS som det stora målet i slutet av sommaren.

– Jag kom lite efter i skolan när vi spelade VM och jag kommer att missa en del i år också. Men jag ska komma ifatt senare, säger hon i en paus på S:t Eriks hantverksgymnasium i centrala Stockholm.

Hon har gjort ritningar till en stol, enkel i modellen, massiv med hög, smal rygg.

– Jag gillar det rena och plana, säger hon och visar en detalj som snart är klar.

För 28-åriga Jane Törnqvist var förra året om-tumlande. Hon blev svensk mästare i sitt klubbtag Djurgården-Älvsjö och silvermedaljör med landslaget i USA. En turnering som innebar ett jättetyft för laget, som möttes av JAS-plan och stora välkomsterceremonier med statsministern i spetsen när de kom hem. TV-sändningarna fick rekordsiffror. Laget har skaffat sig en egen plattform och en egen publik. Spelarna har blivit idoler och förebilder för – inte minst – många unga svenska tjejer. I år väntar OS i Grekland, en minst lika stor upplevelse.

Men just nu går hon alltså andra året på Komvux. Hon har redan en treårig behörighet på samhällsvetenskaplig linje sedan tonåren.

– Men jag är en praktisk människa. Farfar var

målare i Motala och jag ville egentligen bli målare också som liten. Men farmor sa nej. Det blev ett teoretiskt program på gymnasiet då.

Nu har Jane valt själv och hon har valt inriktningen mot möbelsnickeri.

– Det är jätteroligt, säger hon. Första året lärde vi mest känna alla maskiner och läste ritningar. Vi fick ett logiskt tänkande i sättet att bygga möbler, alla momenten och sammansättningen.

Andra året använder hon de kunskaperna.

– Det flödar av kreativitet och positiv energi, säger hon. Jag mår så bra av att bara vara i verkstaden, det ger mig jättemycket just nu.

Hon trivs med trä som material, det naturnära. Och hon trivs med det konkreta resultatet. En brorsdotter har fått ett litet skrivbord, en kompis har fått en kombinerad skohylla, kista och stol.

– Jag bor själv i en etta på 27 kvadrat så jag har inte mycket plats för nya möbler, tyvärr.

Jane har gjort praktik på ett litet snickeri i Stockholm där det idag jobbar två personer. Jane var dessutom där ett tag förra sommaren och har den verkstaden som en förebild för sin egen framtid.

– Det är så jag drömmer om att jobba – i en egen verkstad i liten skala. Med möbler i trä.

Men först satsar hon på fotbollen i två år till. Och hoppas också att den tvååriga utbildningen på hantverksgymnasiet ska fortsätta med det tredje påbyggnadsåret. ■

– För den som är kreativ och tycker om att tänka själv har träbranschen mycket att erbjuda. En omfattande generationsväxling är på gång i många företag. Därför har unga människor med ambitioner stora möjligheter att skapa sig en ljus framtid i den här branschen.

Det är Johan Carlsson, 32 år, VD för NOA:s Snickeri i Tibro, övertygad om.

Han talar verkligen av egen erfarenhet. Johan var tidigt på det klara med att ha skulle starta eget, men definitivt inte inom träindustrin!

– Det låter förstås ganska konstigt idag, men då ville jag göra något annat än alla andra här i Tibro. Efter nian jobbade jag på ett möbelföretag och upptäckte snabbt att jag trivdes. Det var nog tur att jag inte valde studieinriktning efter kompisarna, säger Johan.

Ett eget företag lockade förstås lika mycket som tidigare.

– Men det kräver både utbildning och praktik. Jag gick på den trätekniska utbildningen på gymnasiet i Tibro och läste ekonomi på kvällarna.

1996 blev drömmen om det egna företaget verklighet. Johan gick in som delägare i NOA:s Snickeri. Kompanjonen Nils Ove Andersson (som gav namn åt företaget) drog sig tillbaka efter ett par år.

NOA:s Snickeri arbetar inom tre olika områden. Inredningssnickerier är ett. Man specialtillverkar inredningar till hotell, skolor, kyrkor, restauranger, butiker och båtar. Ett annat område omfattar

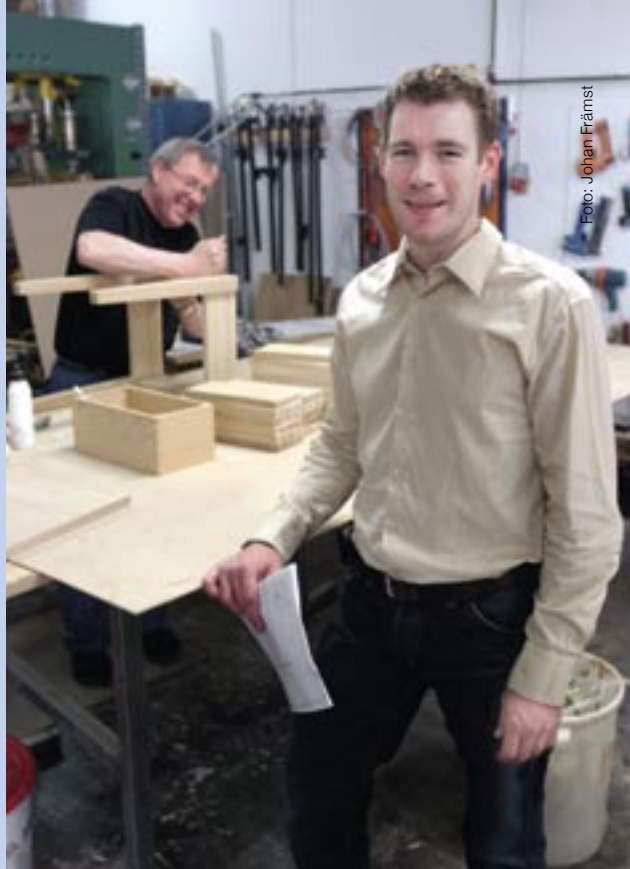

Foto: Johan Främst

Johan Carlsson: Ljus framtid i träbranschen för unga med ambitioner

produktion mot utvalda varumärken, allt naturligtvis i mycket nära samverkan med kunderna. Det tredje området är ren legoproduktion.

– Där fungerar vi som en partner. Vi säljer vår kunskap och erfarenhet. Företaget tillför långt mer än att hyvla några brädor, konstaterar Johan.

Idag har NOA:s Snickeri 15 anställda.

– Något stort företag vill jag absolut inte att det blir. Då förlorar vi i flexibilitet och närhet. Ett stort fiskstim är bättre än en stor val. Om fem år har vi kanske några fler medarbetare. Jag tror mycket på att arbeta i nätverk och köpa av varandra. Då kan det bli en korsvis befruktning med andra branscher och andra material än trä. Det är också viktigt att få in ännu mer teknik i träindustrin. Här är det bara fantasin som sätter gränserna, understryker Johan.

Att branschen har gått igenom betydande förändringar och att fler förändringar väntar framöver är inget han blundar för.

– Många av de beställningar som försvinner till låglöneländer är de tråkiga rutinjobben. Det kommer alltid att finnas ett behov av lokal produktion, men det är givetvis viktigt att specialisera sig och satsa på nischprodukter och försöka bli bäst där, säger Johan. ■

Levande material Levande tradition Livaktig bransch

Tre goda förutsättningar för träindustrin som en framtidsindustri. Med svenska råvaror, svenskt kunnande och svensk design som bas kan vi gemensamt utveckla den svenska träindustrin till en än mer framgångsrik exportindustri.

Utbilda dig för en framtid med stor frihet, kreativitet och eget ansvar. Utbilda dig för en framtid inom träindustrin.

Trä – en framtid också för dig?

Prata med din yrkesvägledare så får du veta mera!

Eller logga in på www.designyourfuture.nu

Henrik Smedmark, utbildningsansvarig
henrik.smedmark@trainindustrin.org

TMF, Trä- och Möbelindustriförbundet
Box 16006, 103 21 Stockholm

Tel. 08-762 72 00, Fax. 08-762 72 24

e-post: info@trainindustrin.org

www.trainindustrin.org